

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER.....	7
HUKUKTA PRATİK ÇALIŞMALAR İLE SORU VE SORUN ÇÖZÜMÜNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN BAZI HUSUSLAR.....	9
CEVAPLANDIRILMIŞ PRATİK ÇALIŞMALAR	13
EVİLİK HUKUKU.....	15
PRATİK ÇALIŞMA -1-	16
PRATİK ÇALIŞMA -2-	24
PRATİK ÇALIŞMA -3-	32
PRATİK ÇALIŞMA -4-	38
PRATİK ÇALIŞMA -5-	50
PRATİK ÇALIŞMA -6-	68
HİSİMLİK	81
PRATİK ÇALIŞMA -7-	82
PRATİK ÇALIŞMA -8-	94
PRATİK ÇALIŞMA -9-	106
VESAYET	119
PRATİK ÇALIŞMA -10-	120
CEVAPLANDIRILMAMIŞ PRATİK ÇALIŞMALAR	133
PRATİK ÇALIŞMA -1-	134
PRATİK ÇALIŞMA -2-	136
PRATİK ÇALIŞMA -3-	138
PRATİK ÇALIŞMA -4-	140

PRATİK ÇALIŞMA	-5-	142
PRATİK ÇALIŞMA	-6-	144
PRATİK ÇALIŞMA	-7-	146
PRATİK ÇALIŞMA	-8-	148
TEST SORULARI.....		151
TEST - 1.....		153
TEST - 2.....		161
TEST - 3.....		170
TEST - 4.....		180
TEST - 5.....		188
SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA		197

HUKUKTA PRATİK ÇALIŞMALAR İLE SORU VE SORUN ÇÖZÜMÜNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN BAZI HUSUSLAR

İyi hukukçu, sadece teorik bilgileri edinmekle yetinen veya bir kutsal kitap metni gibi kanun maddelerini ezberleyen değil; ilgili hukuk disiplininin temel ilkelerini iyi bir şekilde kavrayan, bunların hukukun hangi yazılı kaynağında yer aldığını ve bunlardan yararlanma yöntemini bilen, vakıf olduğu soyut ve genel bilgileri, mantık ilminin kurallarını ve muhakeme gücünü kullanarak somut olaylara uygulamak suretiyle sorunu çözmeye becerisine sahip kimsedir.

Hiç şüphesiz teorik bilgiye sahip olmak işin temelini oluşturmaktadır. Ancak söz konusu bilginin kullanılarak hukuki sorunların çözülebilmesi için, pratik çalışmaların büyük bir önemi vardır. O nedenle her hukukçu adayının edindiği teorik bilgileri, gerçek hayatta ortaya çıkan somut olaylara uygulama; diğer bir deyimle, bu olaylara herhangi bir kişi gibi değil, onlarla örtüşen hukuk ilkeleri perspektifinden bakarak çıkarımlar yapabilmek, yani hukuki düşünme ve muhakeme yapabilmek becerisini kazanması gerekir. Bu becerinin kazanılması ise büyük ölçüde ancak çokça pratik çalışma yapmakla mümkündür.

Hukuk öğretiminde pratik çalışmanın sıklıkla başvurulmuş iki yönteminden biri olay analizi, diğeri de yargı kararı incelemesidir. Olay analizinde genellikle öğrenciye belirli bir hukuki sorun veya sorunlar yumağı içeren kurgusal veya yaşanmış bir olay hakkında sorular sorulur. Öğrenciden beklenen derslerde edindiği teorik hukuk bilgileri ile hukuk kuralları ve ilkelerini, bu olayla ilgili sorun veya sorunlara uygulamak suretiyle sorulan sualleri cevaplandırmasıdır.

Yargı kararı incelemesinde, öğrenciye bir mahkeme kararı verilmek suretiyle, gerçekte yaşanmış bir olayla ilgili hukuki problemlerin ne şekilde çözüldüğünün kavratılması amaçlanmaktadır. Yaşanmış bir olaya hukuk kuralının fiilen uygulanmış olduğu dikkate alındığında bu yöntemin; öğrencinin, somut olayın hukuk perspektifinden doğru bir şekilde nitelendirilip nitelendirilemediği ve ihtilafın çözümü için uygu-

lanan hukuk kuralının seçiminde isabet kaydedilip edilemediğini tespit ve teşhis yeteneğinin geliştirilmesine katkı sağlayacağına kuşku yoktur. Çünkü bir mahkeme kararını analiz edebilmek için öğrencinin öncelikle davaya konu olayın konusunu, süjelerini ve onlar arasındaki ilişkileri tespit etmesi ve bunları hukuki yönden nitelendirmesi, bu olguları ve ilişkileri hukuki kurum ve kavramlarla ifade etmesi gerekir. Akabinde de sorunun çözümüne hangi kuralların uygulandığını ve gerekiyorsa aslında uygulanması gereken kuralların neler olduğunu izah etmesi beklenmektedir. Bu çerçevede öğrencinin pratik çalışmalarda ve pratiğe dönük soru ve sorunların çözümünde başarılı olabilmesi için aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi büyük önem taşımaktadır.

1. Öncelikle çözülmesi istenen sorunun hangi hukuk alanıyla ilgili olduğunun, yani ölçülmesi istenen bilginin medeni hukukun hangi dalıyla (mesela başlangıç hükümleri, kişiler hukuku, aile hukuku, eşya hukuku, miras hukuku, borçlar hukuku gibi) ilgili olduğunun farkında olunması gerekir. Genellikle, verilen örnek olayda medeni hukukun birden çok alanını ilgilendiren hukuki ilişkiler söz konusu olabilmektedir. Ancak, size henüz işlenmemiş bir konuyla ilgili pratik bir mesele hakkında cevap vermeniz gereken bir soru sorulmaz. Sorulan sorular, müfredat kapsamında o zamana kadar işlenmiş veya en azından temas edilmiş konulara ilişkin olacaktır.
2. O nedenle soruya esas teşkil eden olayı okuduğunuzda anlamakta zorlanıyorsanız, bu sizin o konu üzerinde yoğunlaşarak yeterince çalışmadığınızın bir göstergesi sayılabilir. Bu tür sınavlarda başarılı olunabilmesi için, teorik temelin hazır olması gerekir. Eğer hazırsanız, öncelikle olayı ve olay kapsamında yer alan hukuki meseleleri iyi anlamaya çalışın. Size hakkında çeşitli sorular sorulan olay basit veya karmaşık olabilecektir. Bazen basit gibi görünen olayın bile anlaşılması zor olabilir. O nedenle olayı iyice anlamadan soruları cevaplamaya çalışmayın. Olayı anlayabilmek için bir kere değil gerekirse birkaç kez okuyun.
3. Ancak bazen olayı daha iyi anlamak için, öncelikle soruları okumak sonra da olaya dönmek daha yararlı olabilir. Zira sorulardan hareketle, olayda hangi hukuki olguların veya hukuki ilişkilerin aranması gerektiğini daha kolay anlamak mümkün

olabilir. Böylece, olayın sizden sorulmayan, çözümlenmesi istenmeyen ve çözülmesi gereken hususlarla herhangi bir ilgisi bulunmayan olgu ve ilişkileri elemiş, bu suretle de zamanı daha verimli kullanmış olursunuz.

4. Siz sadece size verilen olay ve olgulara odaklanın. Olaya kendi varsayımınızla, kendiliğinizden bir şeyler eklemeye çalışmayın. Sizden istenen size verilen metinde nasıl bir olay tasviri yapılmış ise o olayın sınırları dâhilinde ve o olay örgüsü içindeki soru ve sorunlara çözüm üretmektir. Bu çerçevede sorulmayan sorulara cevap vermeye çalışmanız gerekmemektedir. Çünkü pratik çalışma ve pratik sınav uygulamalarında amaç, sizin belirli bir konu hakkındaki bilgilerinizin ölçülmesinin yanı sıra, belirli bir hukuki olayı veya ilişkiyi nitelendirebilme ve hukuki sorunu çözebilme yeteneğinizin test edilmesidir.
5. Olayda geçen hukuki ilişkilerin tespiti son derece önemlidir. Hukukun kendisine sonuç bağlamış olduğu bireyler arasındaki her türlü ilişki, hukuki ilişki olarak nitelendirilir. Verilen olaylarda genellikle olayın birden fazla kahramanı vardır. Soru ve sorunlara doğru çözüm üretebilmek için olayda sözü edilen kişilerin sıfatı (alacaklı, borçlu, asil, vekil, karı, koca, veli, vasi, küçük, ayırt etme gücü olan veya olmayan gibi), kimin hak sahibi veya alacaklı kimin de yükümlü veya borçlu olduğu, kimin kimden neyi talep edip edemeyeceği (alacak hakkı, tazminat, malın iadesi vb.), kişiler arasındaki ilişkilerin niteliği (borç ilişkisi, haksız fiil, sebepsiz zenginleşme vb.) gibi hususların göz önünde tutulması gerekmektedir. Bir hukuki ilişkinin birden fazla tarafı (alacaklı, borçlu, üçüncü kişi vb.) olabileceği gibi, aynı kişiler arasında birden fazla hukuki ilişki de bulunabilir. Bu gibi hallerde sorunun doğru çözülebilmesi için ilişkilerin doğumlarının kronolojik sırasının tespit edilerek ortaya konulması fayda sağlar.
6. Olayın ve ilişkilerin tespit edilmesinden sonra hukuki sorunun ne olduğunun ortaya konulması ve bu soruna karşılık gelen hukuk normunun tespitine sıra gelmiştir. Bunun için olayın sorularla birlikte değerlendirilmesi gerekir. Olayın hukuki nitelenmesi yapıldıktan sonra, hukuki ilişkilerin niteliğine

göre, kimin kimden neyi talep edip edemeyeceği, kimin haklı kimin haksız olduğu, kimin ne ile veya neden dolayı sorumlu olduğu ortaya konulur.

7. Olayla ilgili sorulara cevap verirken sizden bunun gerekçesini yazmanız beklenir. Mesela, sahibinin elinden rızası hilafına çıkan para ve hamiline yazılı senetlerin iyi niyetli zilyedinden iadesinin istenemeyeceğini belirtirken bunun yasal dayanağının TMK m. 990'da düzenlenen para ve hamile yazılı senetlerin iyiniyetle kazanılması olduğunu belirtmeniz gerekir. Eğer konu doktrinde tartışmalı ise, bunları özetledikten sonra, benimsediğiniz görüşü yazarak niçin bu görüşe taraftar olduğunuzu da yazmalısınız.
8. Hukuki düşünme ve muhakeme yeteneğini geliştirmek üzere günlük sorunlara o sorunu çözmek zorunda olan bir hâkim gözüyle bakarak yorum yapmaya çalışmak da büyük fayda sağlar. Mesela, basından izlediğiniz kapkaç, hırsızlık, dolandırma gibi hadiselerde, bu eylemlere maruz kalan kişinin alınan, çalınan vb. şey üzerindeki zilyetliği rızası dışında çıktığı için, bu tür eşya üzerinde iyiniyetli üçüncü kişilerin kazanımlarının korunup korunmayacağını kendi kendinize veya bir arkadaşınızla tartışabilirsiniz.